

Jó estét nyár...

Bemutató
a Kiszínházban

Régi meggyőződés, hogy 1969 máig az utolsó paradésan nagy esztendeje a legújabb kori magyar irodalomnak: ekkor jelenik meg a *Proféta voltál, szívem*, lát napvilágot *Konrád György* regénye, *A látogató*, publikálja *Moldova Az elbocsátott légiót*, ebben az évben jut el először az olvasóhoz *Déry Tibor Itélet nincs-e* — s még lehetne folytatni. És ekkor jelenik meg a *Rozsdatemető* írójának új, szenzációs számú menő műve is — a *Jó estét nyár, jó estét szerelem*.

Fejes Endre könyörtelen fró. Nevezik szikárnak, ki-méletlenül pontosnak — magam elsősorban nagyrealistának tartom, a szó időtlenkorszerű lukácsi értelmében. Az ő világa az ezerszer áldott VIII. kerülettől Hábelerék univerzumán át az utóbbi két-három évtized magyar valóságának supererés kamerával rögzített tablói terjed, amelyek az emberi tragédiák úgy motíváltak, hogy a különféle társadalmi anomáliák Ernyinszei magasodnak rajtuk, sötét és átkokat oldó fényességgel. A *Jó estét nyár* ... mindenekelőtt — próza. Olyan szépirodalmi alkotás, melynek sajátos montázs-technikája már-már csak jelzésekkel bont ki totális mondanókat, amelynek a formái jellegzetességek „ka-leidoszkóp-dialektikával” harmonizálnak a tartalommal. A *Sötétkék ruhás fiú* az új Magyarország tán legszánandóbb társadalmi áldozatainak egyike. Az újonnan keletkezett szociális ellentmondásoké, a szinte abszurd helyzeteké, ahol a személyzetis a görög diplomatát játszó munkásfiúnak arra hivatkozik, hogy „ez a nép álama”, s a fiú, sajna, jogosan érvelhet azzal, mi lehetne, ha tanulna („egy szar magyar mérnök”), így viszont, görög zászlóval a luxus éttermek asztalaiban, frakkban hajlonganak előtte, neki pedig — élet kell. Nem dözsölés, nem üres pompa — „csak” tisztelet, megbecsülés, emberség. A forma, amit ennek elérésére választ, természetesen torz, sőt, gyerekesnek is mondható. Csak-hogy Viktor Edman félmagyar-félangol hablatyolása mögül minduntalan elővillan az Elérhetetlen előtt fejet hajtani nem tudó, alapjában véve tiszta ember dacos tekintete: ez a fiú a Teljességre vágyva, mint minden valamire való teremtmény ezen a földön, s úgy próbálja elérni, ahogyan tudja, ahogyan látja, hogy lehet(ne). S ezen közben találkozik „ösmagyar” kispolgárisággal és az övénel is szánandóbb elesettséggel (gondoljunk csak a Házmaster finom érzékkel „belopot” figurájára) könyörtelen, egyébként szintén végső soron védekező jellegű számítással (Karácsony Nagy

Zsuzsanna), és testi-lelki nyomorúságban szenvedő, szeretetre vágyó női lélekkel (Varga Veronika). Ebben a világban tulajdonképpen mindenki áldozat. Ez a tény teszi olyan reálissá ezt a prózát, amely borotvával metszi elénk a magyar életből a keserűen valóságizáló szeleteket.

S mivel kényszerű fogyasztásra szánt életszeletekről van szó, a tartalom oly módon hat vissza ezúttal a formára, hogy a legfilmszerűbb magyar regényre mekkor egyike a *Jó estét nyár*, jó estét szerelem. Amivel a színpad eszközei köztudottan alapjaikban eltérnek a filmétől, a fojtogató drámaiságot érzékeltetni nem éppen könnyű feladat. A „sokváltásos” technika, a snittszerű, rengeteg, gyorsan változó minihelyszínből építkező szcenikai alapkonceptió persze sokat segíthet, főként, ha valóban gördülékeny, gyors, ritmikus, dinamikus és így a feszültséget a maximumig fokozni tudó. Am végül hét esztendeje a budapesti Vígyszínházban úgy érezték, tán ez sem lehet elegendő — így lett musical (vagy illedelmesebben: „zenés játék”) a *Jó estét nyár* ...-ból. *Presszer Gábor* zenéje és *Sztevanovity Dusan* szövegei a töltik megszokott daloktól, de még a típusmusicalektől is jócskán különböző muzsikát eredményeztek: szinte tipikus brechti helyzetongok komponáltak, viszonylag korszerű hangszerelésben, de fenntartván a legfőbb, mindent eldöntő kérdést: a színpadi „filmese technika” megfelelő alkalmazásán túl a színészeknek sikerül-e helyezni szinkronban maradniuk e dalokkal? Vagyis: képes-e ez az előadás forma visszaidéni Fejes művének drámaiságát?

Ez a régi, annak idején nagy sikert aratott budapesti produkció került most a Kiszínház színpadára. *Sándor János* rendező arra alapozott, ami egyedül lehetséges volt: a történet pillanataiból építkezett, szinte szó szerint követve mindvégig nemesak az alapmű szövegét, de filmre képzeltető lehetséges aszociációit is. Hogy ez a komoly színpadi fantáziát és biztosságot követelő feladat most sikerült, alighanem annak köszönhető, hogy egyfajta, régen tapasztalt, jó értelmű visszafogottság volt érezhető a szegedi teátrumban: végre teljesen végig gondoltak, s így meggyőzőnek hatott az alapkonceptió, nem voltak dinamikai zavarok és kilógó, a produkció természetes koherenciáját megbontó jelenetek és megoldások. Teljes értelemben egységes előadást láthattunk, nem többet és nem kevesebbet. Ami távolról sem jelent világszínházi ma-

gasságokat, de — legalább — „viribus unitis” igen. (Ez is valami.)

Kovács Zsolt alighanem eddigi szegedi szerepeinek legérettebb, leginkább kidolgozott alakítását nyújtotta. Teljesítménye teljesen kiegyensúlyozottnak csak azért nem mondható, mert a híressé lett dalos monológ, az *I am Viktor* igen hatásos drámaisága előtt és után időnként nem tudta elsöpörni erővel elhitetni a különben jó érzékkel elsődlegesen szánandóra vett exdiplomata melósiúfigura tetteinek mozgatórugói között a bizonytalanságot, a félelmet és a tévelygések között megbúvó, dacos agresszivitást (például „a pusztá kezemmel fojtom meg” kifakadásának erőtlenségére gondolok), no meg a tragédiába torkolló vég elviselhetetlen feszültségének nézőt székhez szögező, klaszszikus drámába való erejét. *Kovács* akkor, biztosítja a legélvezetesebb percek, amikor a *Sötétkék ruhás fiú* „él”: amikor ő maga *Viktor Edman*, „Scotch whisky Vat sixty-nine”-t rendelve és a lehetetlenbe belenyugodni nem tudó dunapataji „jó srác”, Cinzanót hozva a rövidesen „kitikkadó” ház-mesternek.

Természetes, hogy ennyire egyszerűplős darabban a többi színész elkerülhetetlenül epizodistává lesz — mégis azért múlik különösen sok rajtuk, mert a mindenkori ellenponthangsúlyok erősítő gombjai kell jelent-sék. Hogy e ténykedésben igencsak eltérő teljesítményekkel találkozhattunk, nem nagy öröm ugyan, de dicsé-rőleg kell említeni *Dobos Kati* stílusos, bár tán kissé egysíkú *Karácsony Nagy Zsuzsanna*ját, *Csizmadia László* kettő alakítását, *Gal-kó Bence* fodrászsegédjét, *Herczeg Zsolt* házmeesterét és pincéret, és *Szabó Ildikó* Édesét. Külön kiemelendő a *Varga Veronika*át alakító főiskolás *Juhász Róza*, akit tehetsége szép reményekre jogosít. *Varga Máttyás* diszle-tel teljes hűséggel szolgál-ták a produkciót és hasonló mondható el *Molnár Zsuzsa* jelmezeiről is.

Domonkos László

Repülőorvosok A Szocialista Munka Intézete

A Kecskeméti működő nemzetközi hírű Repülő-orvos Vizsgáló és Kutató Intézet másodszer nyerte el a Szocialista Munka Intézete címet. Az ezzel járó oklevelet *Lapos Mihály* vezér-őrnagy, a Magyar Néphadsereg hadtápfőnökének első helyettese szombaton adta át *Kovács Jenő* orvos ezredesnek, az intézet parancsnokának.

A kutatóintézet, amely 19 éve tölti be a speciális orvostudományi feladatát, repülő-úrorvosi kísérleteket végez, újabban pedig a polgári gyógyászatot is segíti. Kutatásai eredményeként például ismertebbekké

váltak a stresszhatásokból adódó betegségek, előrelép-tek a növényvédő szerek okozta mérgezések gyógyításában. Az intézetben alkalmassá-gi vizsgát tesznek a pilóta-növendékek, a honvédelmi szövetség repülő jelöltjei, az állandó és gyakorló vadászpilóták és itt kísérik figyelemmel egészségügyi állapotukat. Külön orvos-csoport foglalkozik az úrgyógyászattal; munkájuk elismerését jelzi, hogy tavaly jelentős részt vállaltak az Interkozmosz Orvosbiológiai Kongresszus megrendezéséből, amelynek Kecskemét adott otthont.

Kukoricatermelés

A Nádudvari Kukorica-és Iparinövény-termelési Együttműködés taggazdasági részére meghirdetett termelési verseny az elmúlt esztendőben is több kukoricát, valamint a nagy teljesítményű gépek és kombáj-nok gazdaságosabb kihasználatát eredményezte. A verseny győztesének a jutalmat szombaton Nádudvaron, a rendszerközpontban *Szabó István*, a KITE elnöke nyújtotta át.

Tavaly 308 KITE-gazdaságban több mint negyedikmillió hektáron termeltek a partnergazdaságok kukori-

cát. Az eltérő termőhelyi adottságok alapján három kategóriában értékelték a versenyt és adták ki a jutalmat. A legjobb eredményt a Hajdú-Bihar megyei Álmosdi Búzakalász Termelőszövetkezetben érték el: 1216 hektárról több mint 11 tonnás átlagtermést takarítottak be. A lökösházi Haladás Tsz.-ben 10,62, a két-egyházi Béke Tsz.-ben 10,47 tonna kukoricát termeltek hektáronként. A hibridkukorica vetőmagot termelő gazdaságok közül a nádudvari Vörös Csillag Tsz. eredménye volt a legjobb.

Juhász Gyula-díjasok

A Tömörkény brigád

A KSZV újszegedi szövetségében 1967-ben alakult a Tömörkény István Szocialista Brigád vezetője *Szabó Sándorné*. Azóta folyamatosan nyerték el a különböző szocialista brigád fokozatokat, 1981-ben a Vállalat Kiváló Brigádja kitüntetését. Évente kétoldalú szocialista szerződés keretében személyenként, gépekre teszik meg vállalásaikat, melyet tavaly 112 százalékra teljesítették. Társadalmi munkájuk egy részét az üzemben végzik, de játékokat festenek, tartanak karban a gyári és a szőregi óvodákban is. Tavaly három ötletüket díjazták, fogadták el, és további két újításukat vezették be. Nyolcukból öten általános iskolai, hárman szakközépiskolai végzettségűek, valamennyien szakmunkások, s az önképzés mellett szervezeti oktatási

formákban, politikai oktatáson is részt vesznek. Rendszeresen helytállnak a Munkás és műveltség vetélkedőn, ahol tavaly a megyei döntőig jutottak. Több képzőműveléssel segítik a gazdasági kapcsolatot, ellátogatnak kiállításokra. Közéleti tevékenységük is példás, a szocialista demokrácia fórumain javaslatokkal, észrevételekkel segítik a gazdasági vezetést.

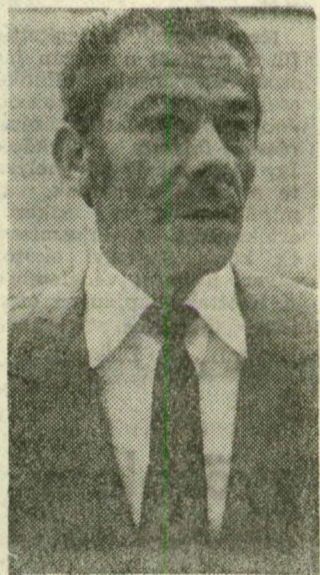
A Hensch brigád

A Gabonatermesztési Kutató Intézet 14 tagú Hensch Árpád Szocialista Brigádja 1972-ben alakult, s azóta az intézeti munkaversenyben hét alkalommal nyerte el az aranykoszorús, egyszer pedig az Intézet Kiváló Brigádja címet. *Dr. Nagy László* vezetésével rendkívül intenzív kulturális munkát végeznek. Rendszeresen találkoznak képzőművészekkel; jeles festőket, szobrászokat, fotóművészeket, grafikusokat, keramikusokat fogadtak művész-közönség találkozókon, megrendették a *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola* négy végzős hallgatójának kiállítását is. Eredményesen szerepeltek a MEDOSZ Alkotó ember pályázaton. Tízéves művészeti tevékenységük anyagából jubileumi kiállítást szerveztek, s rendszeres látogatói a múzeumi tárlatok-

nak, valamint a különböző képzőművészeti seregszemélyes fokozata van. Hatán a Mezőgazdaság Kiváló Dolgozó, öten az Intézet Kiváló Dolgozó, egyikük Kiváló Ifjú Szakember kitüntetését kapott. Az elmúlt 12 esztendőben ugyanennyi akadémiai pályadíjat nyertek.

Bedő Nándor

Ján nappali tagozatos hallgatóként tett államvizsgát. Egy időben a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat szak szervezeti bizottságának titkára volt; szerkesztőségének pártszervezetében 1976 óta alapszervezeti titkár. Munkáját politikai felelősséggel, hozzáértéssel látja el. 1973-ban a Munka Erdemrend bronz fokozatával tüntették ki. Munkásműjű riportjai, portréi, kivált publicisztikái olvasottak, népszerűek. A szakszervezeti munka nyilvánosságának elve az öt-tőlán keresztül is érvényesül. Sokat tesz gyakorlatban is a munkahelyi művelődésért, 1969 óta munkatársa, utóbb eladásokat vállal, beszélget-rovatvezetője. Elvégezte a téséket szervez szocialista marxista-leninista esti brigádokkal, hogy föl-készül-egyetem szakosítóját, az MSZMP politikai főiskola-veltség vetelkedőkre.

Veszélyes „lufik”

A hidrogéngázzal töltött léggömbök balesetveszélye-sek, mert robbanhatnak. A gömböt ne fogjanak csorb- BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága illetékesei-nek tájékoztatása szerint a léggömb zsinage legalább 2-3 méteres legyen, hogy a „fiktól”. Eppen ezért kéri a május elseje felvonulók, ne érhessekn hozzá.

Hernádi Oszkár felvétele

Kovács Zsolt (Sötétkék ruhás fiú) és Dobos Kati (Karácsony Nagy Zsuzsanna)